Gemeente Wassenaar

VOORBLAD Voorstel aan de Raad

Registratienummer:	Z/18/018247/110872
Datum collegebesluit:	11 juni 2019
Datum commissievergadering:	3 juli 2019
Datum raadsvergadering:	16 juli 2019
Soort Voorstel:	Adviesnota
Onderwerp:	Integraal Huisvestingsplan onderwijs
Portefeuillehouder:	L. de Ridder
Programma:	4
Kernboodschap:	Met het vaststellen van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) wordt een schets gegeven van de benodigde investeringen om in Wassenaar een passende onderwijshuisvesting te realiseren. Dit IHP wordt opgesteld voor een periode van 16 jaar en is een kaderstellend document. Het IHP zal na vier jaar worden geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting. De bedragen die noodzakelijk zijn voor de realisatie van duurzame ver- of nieuwbouw worden in de eerste vier jaar meegenomen in de kadernota. Hierbij wordt scenario 2 als uitgangspunt genomen. De daadwerkelijke investering geschiedt, nadat er een huisvestingsaanvraag is ingediend. Aan de raad zal een voorstel worden voorgelegd betreffende een renovatie, ver- of nieuwbouw van een school.
Bijlagen:	Integraal Huisvestingsplan PO en VO 2019-2034
Stukken ter inzage:	Nee
Beslispunten:	1. Het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) vast te stellen en dit 16 jarig beleidskader elke vier jaar te actualiseren. 2. De reservering voor de onderwijshuisvesting voor de eerste vier jaar op te nemen in de kadernota op basis van scenario 2. 3. Pas definitieve investeringsbesluiten te nemen aan de hand van een concrete huisvestingsaanvraag door het schoolbestuur middels een separaat raadsvoorstel. 4. De verordening huisvesting onderwijs binnenkort te actualiseren.
Relatie met:	☐ Agendapunt: ☐ Toezegging:

☐ Amendement/motie:
☐ Schriftelijke vragen:

Adviesnota aan de Raad

Onderwerp: Integraal Huisvestingsplan onderwijs

Samenvatting
Na de vaststelling van de Startnotitie Onderwijshuisvesting Wassenaar 2018-2027 in 2017 heeft vanaf maart 2018, onder leiding van extern adviesbureau, overleg plaats gevonden met de schoolbesturen om te komen tot een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs. Het IHP geeft inzicht in de noodzakelijke investeringen om duurzame en gezonde huisvesting in Wassenaar te waarborgen. Het IHP is een kaderstellend document en geeft een doorkijk voor de komende 16 jaar. In het IHP wordt uitgegaan van indicatieve bedragen en de definitieve investering wordt pas meegenomen als het schoolbestuur een aanvraag heeft gedaan op basis van de verordening huisvesting onderwijs. Dit IHP zal een keer in de vier jaar worden geactualiseerd.

In het IHP staan vier scenario's beschreven. Respectievelijk: passende huisvesting, passende duurzame huisvesting, passende en duurzame huisvesting voor alle scholen en beleidsrijke huisvesting. Het college stelt voor om het IHP vast te stellen conform scenario 2. In het IHP is ook de uitbreiding van het Rijnlands Lyceum opgenomen. Voor het Rijnlands Lyceum zal de permanente bouw in een later stadium gerealiseerd worden. Om toch te kunnen voorzien in deze onderwijsbehoefte wordt voor de eerste vier jaar uitgegaan van tijdelijke bouw.

Wassenaar heeft een viertal scholen met een historische waarde. Normaliter wordt bij oude gebouwen uitgegaan van vervangende nieuwbouw. Gezien de historische waarde van deze scholen is ook renovatie opgenomen in het IHP. Het is de verwachting dat binnen anderhalf jaar een wetswijziging plaatsvindt waarbij naast nieuwbouw de schoolbesturen kunnen kiezen voor renovatie. Door nu een IHP vast te stellen wordt geanticipeerd op wijzigende wet- en regelgeving.

Het IHP is in samenwerking met de schoolbesturen opgesteld, en geeft aan welke investeringen te verwachten zijn. Dit IHP geeft een richting aan, maar de uiteindelijke aanvraag betreffende de ver- of nieuwbouw van een schoolgebouw wordt middels een separaat voorstel aan de raad voorgelegd. Tevens is het de bedoeling dat naast een vierjaarlijkse actualisatie er jaarlijks met het onderwijsveld overleg wordt gevoerd over de ontwikkelingen en de bevindingen. Dit kan in de Wassenaarse Onderwijs Raad (WOR) worden besproken.

De gemeente heeft een lokaal duurzaamheidbeleid. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en door scholen duurzaam te bouwen geeft de gemeente een signaal af naar de bewoners en bedrijven in Wassenaar.

Beoogd effect
Een planmatige en evenwichtige spreiding van de noodzakelijke voorzieningen die de komende jaren noodzakelijk zijn om aan de wettelijke verplichting van adequate huisvesting te voldoen. Adequate huisvesting is een voorwaarde voor scholen om de kwaliteit van het gewenste onderwijsaanbod te kunnen waarborgen.

Argumenten
1.1. *Het Integraal Huisvestingsplan is een richtinggevend kader voor nadere besluitvorming betreffende de huisvesting van het onderwijs.*

Wassenaar heeft een hoog ambitieniveau, maar dat moet financieel wel realistisch en uitvoerbaar zijn.

Het IHP beschrijft de verschillende keuzes die er zijn en tevens wordt ingegaan op het internationaal onderwijs en Integraal Kindcentrum en VMBO (BB en KG).

Er worden in het IHP vier scenario's beschreven. Dit zijn scenario 1 (wat wettelijk moet), scenario 2 conform verwachte wetswijziging en scenario 3 en 4 die niet wettelijk en noodzakelijk zijn, maar passen bij de ambities van de gemeente Wassenaar. De reden om te gaan voor scenario 2 is dat de

gemeente voor de korte en middellange termijn inspeelt op de ontwikkelingen die op stapel staan. Hoewel wij duurzaamheid en maximale ontplooiing van onze inwoners hoog in het vaandel hebben staan, menen wij scenario 3 en 4 leiden tot een onvoldoende doelmatige van middelen. Alleen te kiezen voor de minimum variant kan gevolgen hebben voor de toekomst. Als rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen is nu de mogelijkheid om hierop in te spelen, zodat er een gebouw voor langere termijn voldoet aan de onderwijseisen. Er hoeft dan niet twee keer gebouwd te worden met als kans dat er extra kosten uit voort vloeien. Dit ter voorkoming van kapitaalsvernietiging.

Dit IHP zal een keer in de vier jaar worden geactualiseerd.

Daarnaast zijn in het IHP het internationaal onderwijs en het Integraal Kind Centrum meegenomen als onderdelen die voor Wassenaar van belang zijn.

Voor het Internationaal Onderwijs geldt, dat Nederland kenniswerkers dreigt mis te lopen vanwege de wachtlijsten voor internationale scholen. Wachtlijsten vormen zo een risico voor het Nederlandse vestigingsklimaat voor internationaal opererende bedrijven en instellingen. Wassenaar is een aantrekkelijk en duurzaam dorp voor iedereen en dat koesteren wij. Dit betekent dan ook dat wij een breed onderwijsaanbod bieden dus ook voor de internationale gemeenschap. Het Rijnlands Lyceum wil graag een internationale leergang starten en als internationaal georiënteerde gemeente werken wij daar graag aan mee.

Wassenaar omarmt de ontwikkeling rond een Integraal Kindcentrum (IKC). Een kindcentrum voor kinderen van 0 tot 12 jaar, waarbij verschillende organisaties, zoals kinderopvang, peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang in één gebouw of in de periferie van de school aanwezig zijn. Uitgangspunt is dat kinderen op een goede manier opgevangen kunnen worden en onderwijs krijgen. Het bevordert tevens de doorgaande lijn van dreumes, peuter, kleuter en schoolkind. Wel geldt voor de verschillende organisaties een eigen bekostigings- of financieringssystematiek. Alleen de scholen worden meegenomen in het IHP en worden van gemeentewege bekostigd. Voor de overige organisaties geldt dat zij zelf geld moeten verwerven om zich in te kopen of ruimten te huren. De gemeente Wassenaar wil samen met de organisaties zich oriënteren of een IKC haalbaar is.

Er is een wens om VMBO basis en kader in Wassenaar te realiseren. De leerlingen gaan nu naar scholen buiten de gemeente. Er zal nader worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn van dit onderwijstype in Wassenaar. Dit ook afhankelijk van het afgeven van een ministeriële beschikking. (zie bijlage onder College Sandaan)

1.2. Door dit meerjarig kader elke vier jaar te actualiseren en een jaarlijkse afstemming met de schoolbesturen zorgen wij duurzaam voor een passende onderwijshuisvesting.

2.1 De kosten van huisvesting over de periode 2019 – 2022 dienen opgenomen te worden in de kadernota.

De kosten van bouw en renovatie van schoolgebouwen voor de komende vier jaar zullen in de kadernota opgenomen worden. Hierbij wordt alvast rekening gehouden met de investeringen die ons te wachten staan. Hierbij is scenario 2 zoals beschreven in het IHP als uitgangspunt genomen.

3.1 Een huisvestingsaanvraag wordt apart behandeld.

Het IHP is een kaderstellend document en geeft een indicatie welke investeringen de komende jaren te verwachten zijn. Een schoolbestuur moet conform de uitgangspunten die staan aangegeven in de verordening huisvesting onderwijs een huisvestingsaanvraag indienen. Deze aanvraag zal dan ook in een separaat voorstel worden aangeboden.

4.1 De verordening huisvesting onderwijs moet worden geactualiseerd.

De verordening is in 2015 vastgesteld en in het najaar van 2018 heeft de VNG aangegeven dat de normbedragen die worden gehanteerd met 40 % moeten worden verhoogd om kostendekkend te zijn. Dit heeft te maken met het feit dat de bouwkosten sinds de crisis behoorlijk zijn verhoogd en een schoolbestuur niet meer kan bouwen voor de prijs zoals die in de oude verordening wordt

gehanteerd. In de berekeningen in het IHP is al rekening gehouden met de verhoogde normbedragen.

Kanttekeningen
1.1. In het IHP is de huisvesting voor bewegingsonderwijs meegenomen.
Nieuwbouw van de gymzaal Burmanlaan wordt apart aan de raad voorgelegd.

1.2. De scholen welke gerenoveerd dienen te worden zijn in merendeel monumenten met aanvullende nog niet onderzochte complexiteit.
Bij renovatie wordt vooralsnog uitgegaan van 80% van de kosten voor nieuwbouw. De kans dat daadwerkelijke kosten van de inschatting afwijken is hier groter dan bij nieuwbouw. Daartegenover staat dat voor een deel van de kosten wellicht subsidie beschikbaar is.

1.3. Er is nog geen landelijke wetgeving voor de renovatie van schoolgebouwen.
Het is de verwachting dat een wetswijziging hieromtrent over anderhalf jaar komt. Bij renovatie moet worden voldaan aan het Bouwbesluit 2021. Ook de kosten voor maatregelen voor energiebesparing zijn dan voor rekening van de gemeente. Er geldt in principe een investeringsverbod voor schoolbesturen in onderwijshuisvesting. Een schoolbestuur mag bij nieuwbouw wel boven de normvergoeding en de eisen uit het Bouwbesluit investeren om bijvoorbeeld een lager energieverbruik te realiseren. Dit mag onder de voorwaarde dat de investering zich in een redelijke termijn laat terugverdienen en zich beperkt tot een redelijk bedrag. Het lijkt niet onlogisch dat een schoolbestuur bij een renovatie ook mag investeren onder deze voorwaarden. Want energiebesparing levert een exploitatievoordeel op voor de school. Het is belangrijk dat schoolbesturen en gemeente hierover vroegtijdig goede afspraken maken. Wetgeving die hiermee in lijn is, is in ontwikkeling. Zodra de nieuw te ontwikkelen wetgeving hiertoe aanleiding geeft, zal de gemeente indien nodig haar beleid daarop aanpassen.

1.4. Voldoen aan het Programma van Eisen Frisse Scholen klasse B is nog niet verplicht.
De lagere klasse C is gebaseerd op de wettelijke minimumeisen voor nieuwbouw uit het Bouwbesluit 2015. Vanaf 2020 moet voor de onderdelen energie en lucht minimaal worden voldaan aan klasse B (BENG).

1.5. Kosten van het internationaal onderwijs zijn hoger dan het regulier onderwijs.
Het internationaal onderwijs vraagt ongeveer 120 % van het normbedrag. In de verordening wordt uitgegaan van een normvergoeding van 100 %. Wij stellen dan ook voor om uit te gaan van de normbedragen en het surplus niet te vergoeden. Wel voeren wij gesprekken met het ministerie om een hogere uitkering voor het internationaal onderwijs te verkrijgen.

Burgerparticipatie
De totstandkoming van het Integraal Huisvestingsplan heeft in nauwe samenwerking met de schoolbesturen van de basisscholen en scholen voortgezet onderwijs in Wassenaar plaatsgevonden.

Communicatie
Op 4 december 2018 is aan de raadscommissie Sociaal Domein een presentatie over het Integraal Huisvestingsplan onderwijs gegeven. Het IHP-proces heeft plaatsgevonden in nauwe samenwerking met de schoolbesturen.

Financiën
Het IHP geeft met de kennis van nu een zo nauwkeurig mogelijke indicatie van de benodigde investeringen in de komende 16 jaar om in duurzame en goede onderwijshuisvesting te voorzien.

Nadat het IHP is vastgesteld wordt er vierjaarlijks een actualisatie uitgevoerd om de actuele inzichten te verwerken en de financiële consequenties voor de volgende vier jaar in beeld te brengen. De financiële consequenties van het IHP voor de periode 2019 - 2022 worden verwerkt in de kadernota 2020.

Voor deze collegeperiode worden de uitbreiding van de Kievietschool en de Herenwegschool en de tijdelijke lokalen bij het Rijnlands Lyceum voor het internationaal georiënteerd voortgezet onderwijs aangemerkt als noodzakelijk. Voor deze voorzieningen zullen de komende periode een voorstel aan de raad worden aangeboden.

De aanpassing voor de Kievietschool, de Herenwegschool en het Rijnlands Lyceum voor de komende vier jaar is € 3.670.000,-. De kosten van nieuwbouw van het internationaal onderwijs zijn

geschat op € 4.680.000,-. Deze investering wordt in de periode 2023- 2026 meegenomen. De kosten voor de tijdelijke voorziening van het Rijnland Lyceum is geen investering, maar een uitgave voor de plaatsing van de noodlokalen die in bezit zijn van dit bestuur. De kosten zijn naar verwachting € 500.000,- en worden binnenkort in een separaat raadsvoorstel aangeboden.

Risico's

De gemeente loopt met het voorgestelde standpunt tot renovatie inclusief verduurzaming van schoolgebouwen voor op de landelijke regelgeving. Het is nog niet bekend of de uitkering uit het gemeentefonds aangepast wordt bij wijziging van de landelijke regelgeving.

De leerlingenprognose geeft aan dat het aantal leerlingen basisonderwijs de komende 15 jaar met 3% daalt. Prognosticeren van het aantal internationale leerlingen is minder goed mogelijk. Dit is afhankelijk van externe factoren, zoals de economische groei en de vestiging van internationale bedrijven in de regio. Het is wel de verwachting van de schoolbesturen en gezien de huidige economische groei dat het aantal internationale leerlingen toe zal nemen. Dit komt doordat het aantal expats stijgt en doordat zij vaker hun kinderen bij het reguliere basisonderwijs inschrijven, omdat werkgevers niet altijd de schoolkosten voor privéonderwijs vergoeden. Deze leerlingen stromen geregeld halverwege de basisschooltijd in.

De investering in het Rijnlands Lyceum voor internationaal onderwijs wordt gedekt uit de stijging van de bijdragen voor het voortgezet onderwijs. Voor alle huisvestingskosten geldt dat deze in beginsel gedekt worden door de uitkering van het gemeentefonds . De verwachting is dat het aantal reguliere leerlingen op het voortgezet onderwijs iets gaat dalen. Als er internationale leerlingen daadwerkelijk worden ingeschreven, ontvangen wij voor hen dezelfde vergoeding als reguliere leerlingen. De verwachting is dat het totaal aantal leerlingen zal stijgen.

Als er sprake is van vervangende nieuwbouw of renovatie zullen de groepen (klassen) elders gehuisvest moeten worden. Deze kosten zijn ongeveer € 12.000,- per groep. Dit is excl. de verhuiskosten. De verhuiskosten worden vergoed op basis van de werkelijke kosten. Verhuiskosten en tijdelijke huisvesting zijn niet opgenomen in het IHP.

Duurzaamheid

Nieuwbouw van schoolgebouwen moet vanaf 2020 voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG). Dit geldt ook voor grootschalige renovatie. Bij nieuwbouw en renovatie daalt de CO2-uitstoot van de onderwijsgebouwen in grote mate.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

J.F. Koen,
burgemeester

Bijlage

Een korte toelichting op de onderdelen die in het Integraal Huisvestingsplan staan beschreven.

Het IHP omvat de volgende onderwerpen:

- *Een IHP heeft een looptijd van 16 jaar en wordt elke vier jaar geactualiseerd.*
  De VNG en PO-raad hebben de minister in april 2018 geadviseerd om een IHP voor 16 jaar verplicht te stellen. Hierin moeten de afspraken tussen gemeenten en schoolbesturen voor 4 jaar, met een doorkijk naar de volgende 12 jaar, worden vastgelegd. De gemeente Wassenaar stelt nu, in lijn daarmee, een IHP voor 16 jaar vast, voor de periode 2019 – 2022 met een doorkijk tot 2034.
  Het budgetrecht voor deze investeringen blijft bij de raad.
  Wanneer schoolbesturen zicht hebben op een moment van vervangende nieuwbouw of renovatie kan het onderhoud hierop worden aangepast. Schoolbesturen en gemeenten kunnen middelen effectief inzetten.

- *In het IHP wordt een richting bepaald voor de toekomst van de schoolgebouwen in Wassenaar, waarbij scenario 2 als uitgangspunt dient. Scenario 3 en 4 zullen nader worden onderzocht in de genoemde vierjaarlijkse actualisatie.*
  Zodra het IHP een verplichting wordt, zal bij ieder gebouw van 50 jaar een keuze gemaakt móeten worden over de toekomst van het gebouw om het gebouw weer te laten voldoen aan het Kwaliteitskader Huisvesting: welk onderhoud en welke functionele aanpassingen in het gebouw zijn nodig, welke gebouwen komen in aanmerking voor vervangende nieuwbouw. Bij noodzaak tot nieuwbouw kan ook worden gekozen voor renovatie. Onderhoud is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en vervangende nieuwbouw van de gemeente. Vervangende nieuwbouw kan op dit moment volgens de verordening om twee redenen plaatsvinden: de conditie van het gebouw is aantoonbaar slecht of de gemeente wil de school verplaatsen.
  Zodra het IHP een verplichting wordt, zal bij ieder gebouw van 40 jaar een keuze gemaakt móeten worden over de toekomst van het gebouw om het gebouw weer te laten voldoen aan het Kwaliteitskader Huisvesting: welk onderhoud en welke functionele aanpassingen in het gebouw zijn nodig, welke gebouwen komen in aanmerking voor vervangende nieuwbouw. Bij noodzaak tot nieuwbouw kan ook worden gekozen voor renovatie. Onderhoud is een verantwoordelijkheid van het schoolbestuur en vervangende nieuwbouw van de gemeente. Vervangende nieuwbouw kan op dit moment volgens de verordening om twee redenen plaatsvinden: de conditie van het gebouw is aantoonbaar slecht of de gemeente wil de school verplaatsen.
  Renovatie is nu nog geen voorziening in de verordening. De wijze waarop op lokaal niveau de mogelijkheid tot gezamenlijke financiering wordt vormgegeven, wordt vastgelegd in het IHP. Bij een renovatie wordt de kwaliteit van het gebouw zodanig verbeterd dat deze vergelijkbaar is met nieuwbouw. De kosten zijn lager dan die van nieuwbouw, omdat de basisconstructie kan blijven staan. Vooruitlopend op een wetswijziging hierover is het advies van de VNG aan gemeenten om verbouwingen die leiden tot levensduurverlenging van 25 jaar of meer te financieren.

  Hoewel in de verordening onderwijshuisvesting van Wassenaar staat dat een schoolgebouw een levensduur van 60 jaar heeft, wordt een nieuw schoolgebouw in 40 jaar afgeschreven op grond van de financiële verordening Wassenaar. In dit IHP wordt prioriteit gegeven aan gebouwen die gedurende de looptijd van het IHP ouder dan 50 jaar zijn of worden. Als er uitbreiding van het gebouw heeft plaatsgevonden, start een nieuwe periode van afschrijving, en vanaf dat moment heeft het gebouw weer een boekwaarde.

  Ervan uitgaande dat ook ‘Renovatie’ binnenkort een wettelijke basis zal krijgen, zijn de voorzieningen die in scenario 2 worden geschetst noodzakelijk om aan de wettelijke verplichting van adequate huisvesting te kunnen voordoen. De planperiode van 16 jaar geeft de mogelijkheid de gewenste voorzieningen in de tijd evenwichtig te plannen.

  Scenario 1 betreft de meest urgente investeringen. Dit is de wettelijke invulling van de gemeentelijke taken betreffende de onderwijshuisvesting. Scenario 3 en 4 betreffen (nog) geen wettelijke taken, maar zijn een beleidskeuze, passend bij de ambities uit het Coalitieakkoord. Daar waar maatregelen uit scenario 2 beleidskeuzes uit scenario 4 raken, worden deze naar redelijkheid beoordeeld.

- *Nieuwbouw van scholen voldoet aan de eisen voor Bijna Energie neutrale gebouwen (BENG).*
  Het wordt vanaf 1 januari 2020 verplicht dat alle nieuwe gebouwen die door de overheid worden bekostigd, dus ook scholen, voldoen aan de eisen voor Bijna Energie Neutrale Gebouwen. Als er nieuwbouw van scholen vóór 2020 aan de orde is, wil de gemeente al voldoen aan deze eis. Vanwege de voorbereidingstijd van gemiddeld 2 jaar die nodig is voordat tot daadwerkelijke realisatie kan worden overgegaan, zal het in dat geval inmiddels verplicht zijn om te voldoen aan BENG.

- *In het geval van vervangende nieuwbouw kunnen schoolbesturen ook kiezen voor renovatie, mits daarmee de levensduur van schoolgebouwen met 25 jaar wordt verlengd.*
  In de raadsvergadering van 22 januari is de Routekaart Lokale Energiestrategie vastgesteld, waarin staat dat de gemeente Wassenaar in 2040 energieneutraal wil zijn. Daarnaast staat in het coalitieakkoord dat de gemeente de schoolgebouwen versneld wil verduurzamen. De gemeente wil schoolbesturen ondersteunen bij de verduurzaming van hun schoolgebouwen. Met de scholen zijn ambities gesteld op de korte en lange termijn. De scholen zijn zelf aan de slag met de ambities op de korte termijn. Het IHP geeft met scenario 2 invulling aan de ambities op de lange termijn voor de aan te pakken scholen (Kievietschool, Jozefschool, Bonifaciusschool, Herenwegschool, monumentale delen Rijnlands Lyceum). Door te kiezen voor scenario 2 kunnen de aan te pakken scholen naast (bijna)energieneutraal ook voldoen aan Frisse Scholen en een minimale levensduurverlenging van 25 jaar.

- *Met de schoolbesturen wordt overlegd over de verduurzaming van de andere gebouwen die niet vermeld zijn in scenario 2. Dit wordt in de vierjaarlijkse actualisatie meegenomen.*
  De scholen die niet worden genoemd bij scenario 2 komen nog niet in aanmerking voor nieuwbouw of de levensduur verlengende renovatie. Om versnelde verduurzaming van deze scholen mogelijk te maken is het noodzakelijk dat er tevens wordt onderzocht welke positieve bijdrage redelijkerwijs kan worden gevraagd vanuit vermeden onderhoud en vermeden energielast, welke onder de verantwoordelijkheid van de scholen vallen.

- *Met ingrepen conform scenario 2 wordt in een deel van de gebouwen de luchtkwaliteit conform de norm Frisse Scholen klasse B gerealiseerd.*
  Op niet alle scholen voldoet de binnenluchtkwaliteit aan het Programma van Eisen Frisse Scholen klasse B. Op scholen met een binnenklimaat dat niet aan deze eisen voldoet, komen gezondheidsklachten zoals hoofdpijn, droge ogen, koude/warmteklachten en verminderde concentratie bij leerlingen en leerkrachten vaker voor. Alle aanpassingen aan schoolgebouwen, ook die om het binnenklimaat aan te passen als deze onvoldoende is, komen volgens de regelgeving voor rekening van de schoolbesturen. Zij moeten dit betalen uit de reguliere bekostiging voor onderhoud en exploitatie van de gebouwen. Uit landelijk onderzoek blijkt echter dat scholen structureel tekortkomen voor het onderhoud. Onderzocht wordt hoe de gemeente scholen hierbij financieel kan bijstaan. Uitbreiding van een bestaande school voldoet, naast het vigerende bouwbesluit, qua lucht en energie, aan het Programma van Eisen Frisse Scholen klasse B (temperatuur, licht en geluid).

- *Scholen maken afspraken over een maximale schoolgrootte.*
  In het kader van het voorkomen van leegstand op scholen zijn afspraken en afstemming over doorgroei noodzakelijk. Scholen doen geen beroep op uitbreiding als daarmee leegstand elders in stand wordt gehouden. Als er bovenop die maximale schoolgrootte nog extra investeringen gedaan moeten worden om deze kinderen te huisvesten, dan neemt de gemeente dat conform de regels voor uitbreiding in de verordening voor haar rekening.

- *Volgens de geldende verordening en landelijke regelgeving kan medewerking worden verleend aan de uitbreiding van het Rijnlands Lyceum Wassenaar voor het internationaal onderwijs.*
  Ook in het voortgezet onderwijs is er een groeiende vraag van mensen die tijdelijk woonachtig zijn in Nederland naar onderwijsplaatsen voor hun kinderen. Het ministerie heeft de gemeenten verzocht om op dat terrein de nodige actie te ondernemen en per

regio scholen aan te wijzen waar deze leerlingen onderwijs kunnen volgen. In de regio Haaglanden is het Rijnlands Lyceum Wassenaar daarvoor aangewezen. Het gaat hierbij om internationaal onderwijs, volgens internationaal curriculum. Het gaat niet om tweetalig onderwijs, dat nu al wordt gegeven op het Rijnlands Lyceum Wassenaar en dat het onderwijs in twee talen volgens het Nederlandse curriculum is. Het Rijnlands Lyceum heeft op andere locaties ervaring met internationaal onderwijs. De gemeente verleent het Rijnlands Lyceum Wassenaar medewerking binnen de daarvoor door het ministerie opgestelde regels en op basis van de huidige en toekomstige verordening(en).

- *Bij vervangende nieuwbouw wordt samen met het schoolbestuur onderzocht of een Integraal Kindcentrum (IKC) mogelijk is. Samenwerkende partners wordt een kostendekkende huur in rekening gebracht.*
  In een Integraal Kindcentrum zijn kinderopvang en onderwijs samengevoegd in een voorziening voor kinderen van 0-12 jaar. Ouders hebben dan met één instelling te maken voor opvang en onderwijs van hun kinderen tot 12 jaar. Onderwijsinhoudelijk en organisatorisch ligt het IKC bij de schoolbesturen, maar het gebouw kan dit faciliteren. Bij nieuwbouw van een basisschool wordt per geval bekeken of er een IKC opgezet wordt. De gemeente kan hierbij een regierol vervullen en is bereid de kapitaallasten van de huisvestingscomponent voor te financieren op basis van kostendekkende huur Voorwaarde hierbij is dat voor aanvang van de bouw een kostendekkend huurcontract voor tenminste 10 jaar is afgesloten.

- *De rijksmiddelen voor onderwijshuisvesting worden nu niet doorgedecentraliseerd.*
  Met doordecentralisatie ontvangen de schoolbesturen de uitkering uit het gemeentefonds en zijn zij zelf helemaal verantwoordelijk voor onderhoud, uitbreiding en nieuwbouw. In een aantal gemeenten is de onderwijshuisvesting volledig gedecentraliseerd en schoolbesturen hebben dan vaak samen een stichting gevormd. De schoolbesturen in Wassenaar zijn hier nu geen voorstander van. De gemeente onderschrijft dit standpunt.

- *Het verzoek een school voor vmbo kader en basis van College Sandaan Wassenaar te vestigen zal na ontvangst worden beoordeeld en onderzocht volgens de geldende verordening en landelijke wetgeving.*
  College Sandaan Wassenaar heeft in augustus 2018 een strategisch plan voor de oprichting van een vmbo-school aan de gemeente voorgelegd. Deze school biedt de kaderberoepsgerichte en basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo aan. Er is in Wassenaar nu geen school die deze leerwegen aanbiedt. Leerlingen gaan nu hiervoor naar scholen buiten Wassenaar. College Sandaan brengt de behoefte aan dit onderwijstype en mogelijkheden om dit onderwijstype te huisvesten in Wassenaar in beeld. De gemeente werkt mee binnen de bestaande regelgeving (minister besluit over plaatsing op het plan van scholen).